

Coneix València passejant

EDUCANT EN TERRITORI

6

Guia didàctica alumnat

Nivell educatiu
ESO I-II cicle

+ info

www.educacio-valencia.es

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ

Projectes Educatius

València, 2020

[+ info](#)

Edita:
Ajuntament de València
Regidoria d'Educació
Projectes Educatius

ISBN: 978-84-9089-335-7

962 084 283 - 962 082 146
sccproyectosed@valencia.es

Índice

Introducció	4
Objectius	4
Activitats	5
A.1. Activitats prèvies	6
A.2. Activitats centrals	9
A.3. Activitats posteriors	10
Torres de Serranos	10
Palau dels Català de València	13
Plaça de la Verge	14
Llotja dels Mercaders	19
Avaluació	23
Bibliografia	23

Aquest quadern l'ha treballat

Nom i cognoms:

Centre educatiu i curs:

Introducció

Amb aquest projecte coneixerem la nostra ciutat, des de la seua fundació fins a l'actualitat, utilitzant per a això els edificis més emblemàtics de València. Parlarem sobre l'arquitectura, la història, l'economia o la societat de la valència medieval, o de la valència moderna.

Coneix València passejant és un recorregut històric, artístic i cultural per València; la ciutat, fundada l'any 138 a. C. pels romans, és un exemple de riquesa patrimonial, perquè en ella trobem les petjades del temps que van deixar romans, visigots, musulmans, jueus i cristians.

Aprenem el nostre vocabulari entenent el significat de conceptes tan importants com: **PATRIMONI**. Saps què és? **El Patrimoni Cultural és l'herència del passat de la nostra ciutat**. A través d'ell, podem conèixer com vivien els nostres avantpassats i entendre l'evolució de València. Tots els espais que visitarem en aquesta ruta formen part del patrimoni de la ciutat.

Al llarg de la ruta descobrirem com, quan, per què, o qui va construir els edificis que visitarem, i podràs completar el passeig amb les activitats que es proposen a continuació, perquè les realitzes en el teu centre educatiu o a casa.

Objectius

- 1 Conèixer la història de la ciutat de València a través dels llocs més significatius des de la seua fundació.
- 2 Identificar els valors més destacats que simbolitzen les diferents èpoques històriques.
- 3 Distingir els elements simbòlics, artístics o patrimonials dels diferents períodes i que són visibles a la ciutat.
- 4 Adquirir coneixements urbanístics diferenciant les diferents etapes històriques i com han condicionat el desenvolupament de la ciutat.
- 5 Observar en el patrimoni tant material com immaterial i les seues característiques més destacades.
- 6 Visitar les Torres de Serrans i la Llotja coneixent el seu context, història i importància.
- 7 Analitzar la transformació espaciotemporal dels diferents punts de la ruta.
- 8 Desenvolupar criteris d'interpretació i valoració davant fets i dades.
- 9 Aprendre el vocabulari específic vinculat a la ruta.

A1 **Actividades**

A1

Prèvies
Activitats que realitzaràs
abans de començar el
programa.

A2

Centrals
Activitats que realitzaràs
durant el programa amb
l'/la educador/a.

A3

Posteriors
Activitats que realitzaràs
després d'haver acabat els
tallers amb l'educadora o
l'educador.

Cronograma de la ruta

La ruta tindrà una duració de 3,30 hores.

El punt de trobada seran les Torres de Serrans i el punt final la Llotja dels Mercaders.
Hi haurà un descans de 30 minuts perquè pugues esmorzar

Horari	Activitat	Temps
9:45 h.	Presentació del personal educador i explicació de la sessió	15 min.
10:00 h.	Ruta pels carrers de València	75 min.
11:15 h.	Esmorzar	20 min.
11:35 h.	Ruta pels carrers de València	90 min.
13:10 h.	Reflexió conjunta sobre la sessió	5 min.

A1 Itinerari

Presentarem l'itinerari que realitzarem. En aquest programa, hem seleccionat aquells elements que considerem més emblemàtics i representatius de la ciutat de València.

La ruta comença sota la imponent ombra de les Torres de Serrans, i finalitza en la Llotja dels Mercaders. Al llarg de la ruta, visitarem altres espais igualment importants, com per exemple el Palau dels Català de Valeriola, la Plaça de la Verge o la Catedral de València.

1. Torres de Serrans.
2. Palau dels Català de Valeriola.
3. Plaça de la Verge:
 - Basílica
 - Generalitat
 - Catedral
4. Llotja dels Mercaders.

A1 Itinerari - Torres de Serrans

1. A pesar que València té més de dos mil anys d'antiguitat, la majoria dels edificis que visitarem van ser construïts en el **segle XV**, conegut com el **Segle d'Or** de València.

Investiga sobre aquesta etapa històrica i per què va ser tan important per a la ciutat. Ajuda't de les següents preguntes quina era la situació econòmica d'Europa en aqueix moment i concretament de València? En el context polític, sota el regnat de quin monarca aconseguí València la seua esplendor? Com descriuries la societat medieval del segle XV? Quins edificis i personatges il·lustres destaquen en la València d'or?

A1 Itinerari

2. València va ser fundada pels romans l'any 138 a. C., i podem localitzar el centre neuràlgic d'aquesta etapa tan antiga de la ciutat en el **Centre Arqueològic de l'Almoina**. En el segle VI, després de la caiguda de l'Imperi Romà, els visigots es van fer breument amb el control de la ciutat, que finalment va caure en mans dels musulmans en el segle VIII. En 1238, i després de dures conteses, els cristians van aconseguir recuperar la ciutat. Aquests esdeveniments i les diferents societats que van habitar València, han deixat la seua petjada als carrers i els edificis.

Investiga el traçat de les muralles i assenyala amb diferents colors el recorregut dels tres recintes emmurallats de la ciutat (romà, musulmà i cristià), tenint en consideració que València s'estenia des del riu fins a l'actual plaça de la Reina; Balansiya des del riu fins a l'actual plaça de l'Ajuntament; València cristiana des del riu fins a Ruzafa.

A2 Edificis emblemàtics

Durant la ruta visitarem alguns dels edificis més emblemàtics de la ciutat de València, reflexionant sobre la seua construcció i el context social, econòmic i cultural de la ciutat.

Què farem?

Farem una passejada per la ciutat, analitzant edificis com la Llotja, la Catedral o les Torres de Serrans, observant els aspectes més destacats de la seua història i descobrint en quines circumstàncies van ser construïts

Com ho farem?

Els edificis que visitarem formen part del Patrimoni Històric de la ciutat, i porten vigilant els nostres passos des de fa més de cinc-cents anys. Per això, és indispensable conèixer la ruta i entendre la necessitat de cuidar dels nostres edificis i els nostres carrers.

Important! Porta calçat còmode i esmorzar.

A3 Les Torres de Serrans

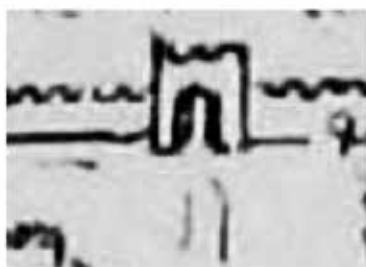
1. Les Torres de Serrans van ser construïdes a la fi del segle XIV, però no van ser ni les primeres ni les últimes portes a afegir-se al perímetre emmurallat. Situa en aquest mapa les portes de la ciutat i si pots, la seua cronologia. Quines es conserven en l'actualitat i per què?

- PORTA DE LA MAR
- PORTA DE SANT VICENT
- PORTA DE QUART
- PORTA DE SERRANS
- PORTAL DELS JUEUS
- PORTAL DE RUSAFA
- PORTAL DELS INNOCENTS
- PORTAL DEL COIX
- PORTAL NOU (SANT JOSEP)
- PORTAL DE TRINITAT
- PORTAL DELS BLANQUERS
- PORTAL DEL REIAL

A3 Les Torres de Serrans

PLA DE MANCELLI, 1608.
ÉS EL MÉS ANTIC DE
VALÈNCIA DEL QUAL ES TÉ
CONEXIEMENT FINS HUI

A3 Les Torres de Serrans

2. Respon a les següents preguntes tipus test:

I- Sota el regnat de quin rei es construeixen les Torres de Serrans?
 a Pere II el Catòlic
 b Pere III el Gran
 c Pere IV el Cerimoniós

II- En quin any van ser construïdes les Torres?
 a 1392-1398
 b 1352-1375
 c 1380-1390

III- Com es va dir el principal arquitecte d'aquest edifici?
 a Pere Compte
 b Pere Balaguer
 c Francesc Baldomar

3. En l'Edat mitjana el mètode més habitual de construcció va ser la pedra, ja que els constructors van observar que els edificis de fusta eren presa fàcil de les flames. La necessitat de trobar artesans dedicats al treball de la pedra va portar a l'aparició de 'picapedrers' o picapedrers, la funció dels quals era proveir-se d'aquesta matèria primera que més tard treballaven per a realitzar la composició arquitectònica de l'edifici. Aquests picapedrers deixaven signes lapidaris, i las Torres de Serrans estan plenes d'ells.

Podries trobar alguna d'aquestes marques? Per a què creus que podrien servir o què podrien significar? Et posem dos exemples perquè pugues identificar-les.

A3 Palau dels Català de Valeriola

1. Respon a les següents preguntes tipus test. Només una resposta és correcta:

I. ¿A qué estilo arquitectónico pertenece el edificio?

- a) Renaixentista
- b) Gòtic
- c) Neoclàssic

II. Actualment el Palau és:

- a) Vicepresidència del Govern i Conselleria d'Igualtat
- b) Presidència de Govern i Conselleria de Cultura
- c) Secretaria de Govern i Conselleria de Turisme

III. La família dels Català de Valeriola són oriünds de:

- a) Burgos i València
- b) Castelló i Sevilla
- c) Lleida i Navarra

2. El Palau dels Català de Valeriola té l'estructura d'un típic palauet medieval. Assenyalats els quatre principals espais en els quals es divideix:

A3 Plaça de la Verge

1. Pots observar que l'escut de València es repeteix nombroses vegades al llarg de la ruta que hem realitzat. És possible assenyalar-ho, per exemple, a les Torres de Serrans, o en la Llotja.

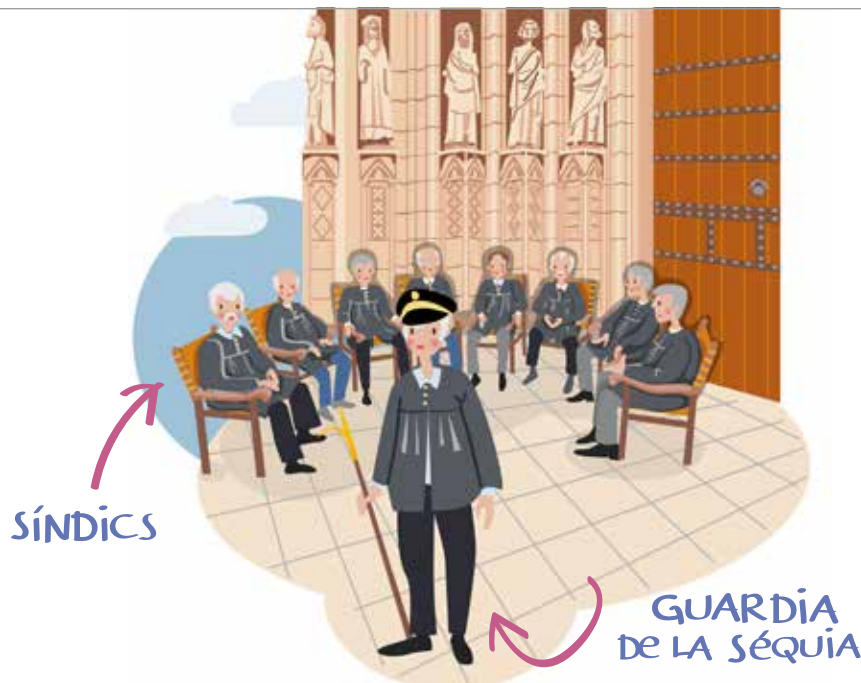
No obstant això, al llarg de la seua història València ha utilitzat més d'un escut, els quals pots descobrir a la porta gòtica de la Catedral, en el Palau de la Scala o en el Palau de la Generalitat. Descriu els principals elements dels tres escuts que et presentem. Identifica la cronologia de cadascun i els seus principals característiques, similituds, diferències i usos.

A3 Plaça de la Verge

2. El **Tribunal de les Aigües** és la més antiga institució de justícia existent a Europa. A pesar que probablement estava en ús ja en època romana, van ser els musulmans els qui van desenvolupar aquesta organització dedicada a dirimir els conflictes derivats del reg de l'horta valenciana.

Quines són les huit séquies mare? Quin es considera la primera de les séquies? Quines condicions han de reunir els síndics abans de ser triats?

Sabies què? El **Tribunal de les Aigües** es reuneix cada dijous no festiu a les 12 en punt. Només existeix en el moment en el qual es reuneix, i funciona mitjançant l'acord de totes les parts. El judici és oral i totalment en valencià.

A3 Plaça de la Verge

3. Contesta a les següents preguntes tipus test. Només una resposta és correcta.

I- Quina és l'advocació de la Basílica de València?

- a Mare de Déu.
- b Verge dels Desamparats.
- c Verge del Pilar.

II- Per què s'anomena Palau de la Generalitat?

- a La Generalitat és una comissió medieval encarregada de la gestió i administració de donatius i impostos.
- b És on generalment es reuneix el govern.
- c És la comissió medieval encarregada de discutir sobre els assumptes generals del regne.

III- Quina de les tres portes de la Catedral es va construir primer?

- a Porta del Palau.
- b Porta dels Ferros.
- c Porta dels Apòstols.

A3 Plaça de la Verge

4- La porta barroca de la Catedral de València està dedicada als sants i papes valencians. Identifica a cadascun i assenjala els dos patrons de la nostra ciutat Per què se'ls consideren els sants principals de València? Al costat de cada personatge et descrivim el seu representació perquè pugues investigar.

Vestit de canonge amb àngel oferint-li la mitra de Jaén.

Dit índex apuntant al cel, llibres a la mà.

Corona papal.

Amb corb o roda de molí.

PORTA DELS FERROS

Palma de màrtir i graella.

Copa d'or i canó de pistola convertit en crucifix.

Corona papal.

Donant almoina als pobres.

A3 Plaça de la Verge

Saps que?

La porta barroca de la Catedral té aqueixa forma perquè originàriament va ser construïda per a ser contemplada des del desaparegut carrer Zaragoza. En obrir la plaça de la Reina, la seua forma estreta va perdre el sentit, però la dota d'un especial encant.

5. La primera pedra de la Catedral la va manar col·locar **Jaume I en 1262**, no obstant això, la seua construcció es prolongaria quasi cinc-cents anys en el temps fins a donar-se per acabada. En tots aquests anys el temple ha patit nombrosos canvis. Ordena l'evolució de la catedral segons la construcció de les seues portes, el Miquelet i altres elements.

Indica quin va primer i per què.

Sabies què? La Catedral es va construir sobre l'antiga mesquita musulmana. El Miquelet, originàriament, estava exempt del temple.

A3 Llotja dels Mercaders

1. La **Llotja dels Mercaders** es va construir com a conseqüència de l'augment de la riquesa de la ciutat durant el segle XV, i constitueix un símbol del prestigi de la societat valenciana i de la revolució comercial medieval. Assenyalava vertader o fals les següents afirmacions:

Resposta	V	F
La Llotja de València va ser construïda per Pere Compte		
A pesar que se'n va anomenar La Llotja de la seda , el seu principal objecte de comerç va ser la taronja valenciana		
La Sala de Contractació es va construir en tot just 15 anys		
La Llotja va funcionar com a hospital per a malalts de pesta i còlera en el segle XIX		
L'edifici el va manar construir el rei Ferran el Catòlic d'Aragó per a simbolitzar la prosperitat de la ciutat		
La decoració de l'interior de la sala de contractació representava l'horta valenciana		
La primera lletra de canvi va ser signada en València		

Sabies què? La paraula Llotja deriva de l'italià **logia**, que significa pòrtic, perquè sota aquestes estructures es reunien els mercaders per a resguardar-se del mal temps.

En l'actualitat, alguns càrrecs de la Llotja han de prestar un jurament de fidelitat, com es feia en l'Edat mitjana.

A3 Llotja dels Mercaders

2. Investiga una mica sobre el funcionament de la Llotja. Quines són les branques més importants del comerç valencià que es reuneixen en la Llotja des d'època medieval?

3. Respon a les següents qüestions tipus test. Només una resposta és correcta:

I- ¿Què es una lletra de canvi?

- a És un document que garanteix al venedor que el comprador pagarà el seu deute.
- b És un document que servia per a evitar els perills que trobaven els comerciants en la mar.
- c Ambdues són correctes.

II- La construcció de la Llotja va començar en:

- a 1450
- b 1474
- c 1482

III-Consta de quatre espais principals:

- a Sala de Contractació, Presó, Capella i Jardí.
- b Jardí, Consolat de la Mar, Sala de Contractació i Sala de Comerç.
- c Consolat de la Mar, Sala de Contractació, Jardí i Torrassa.

4. Les **gàrgoles** són figures intencionadament grotesques que formen part de l'arquitectura medieval com a element decoratiu però també funcional, ja que servien per a evacuar l'aigua de les pluges. Podem trobar-les no sols en la Llotja, sinó en tots els edificis medievals de la ciutat que has conegut a través d'aquesta ruta.

A3 Llotja dels Mercaders

Podries identificar al programa iconogràfic de quin edifici visitat pertanyen cadascuna de les següents gàrgoles? Per què tenen les gàrgoles aquestes formes monstruoses?

1

2

3

4

Sabies què? Es diuen gàrgoles perquè produeixen el soroll d'un líquid en un tub, *gurgulio*.

A3 Mercat Central

Sabies què?

Encara que el Mercat Central porta en funcionament des del segle XIII, no va ser fins al segle XX que es va construir l'actual mercat. En origen es tractava de llocs de venda a l'aire lliure.

4 Avaluació

De les següents afirmacions, marca el número 5 si estàs molt d'acord, 4 si estàs bastant d'acord, 3 si estàs poc d'acord, 2 si no estàs d'acord i 1 si estàs totalment en desacord.

	1	2	3	4	5
M'ha resultat fàcil seguir les explicacions de l'educador/a.					
El personal educador dominava els temes tractats.					
El personal educador ha resolt els dubtes adequadament.					
El personal educador ens ha motivat i animat a participar.					
El programa m'ha aportat nous coneixements.					
Les sessions han sigut amenes i divertides.					
M'ha agradat l'ús del material de suport: vídeos, il·lustracions, contes...					

5 Bibliografia

BELENGER, ERNEST. *Fernando Católico y la ciudad de Valencia*. Historia, 126, 2012.

BOIX, VICENTE. *Historia de la Ciudad y Reino de Valencia*. Valencia: Benito Monfort, 1845-1847.

LÓPEZ, JAVIER. *Torres de Serranos y de Quart: la ciudad amurallada de Valencia*. Ajuntament de València, 2015.

MUÑOZ IBÁÑEZ, MANUEL. *La catedral de Valencia: Historia, cultura y patrimonio*. Real Academia de las Artes de San Carlos, 2018.

NARBONA, RAFAEL. *Memorias de la ciudad: ceremonias, creencias y costumbres en la historia de Valencia*. Ajuntament de València, 2003.

NARBONA, RAFAEL. *Ciudad y Reino. Claves del Siglo de Oro Valenciano*. Ajuntament de València, 2015.

OÑATE OJEDA, JUAN ÁNGEL. *La catedral de Valencia*. PUV, 2012.

RAMÍREZ BLANCO, MANUEL JESÚS. *Lonja de Valencia*. Ajuntament de València, 2006.

VILAPLANA ZURITA, DAVID. *Catedral de Valencia y Basílica de Nuestra Señora de los Desamparados*. Everest, 2010.

VV.AA. *Las Torres de Serranos, historia y restauración*. Ajuntament de València, 2003.

VV.AA. *Mercado Central: 100 años de historia*. Samaruc, 2017.

6

Coneix València passejant

EDUCANT EN TERRITORI

www.educacio-valencia.es

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ